Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування медичної частини № 16 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Полтавській області

29.10.2025

м. Полтава, 2025

І. ВСТУП

На виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 29.10.2025 групою національного превентивного механізму (далі – НПМ) здійснено відвідування медичної частини № 16 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Полтавській області (далі – медична частина, заклад).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ у складі:

Кармазін-Денисенко Лариса Олексіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Герасименко Максим Петрович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Яковенко Віра Сергіївна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Медична частина № 16 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Полтавській області знаходиться за адресою: вулиця Центральна, 5, село Божківське, Полтавський район, Полтавська область.

Медична частина розташована на території Державної установи «Божковська виправна колонія (№ 16)» (далі – установа) та здійснює медичний контроль за станом здоров'я та надання медичної допомоги особам, які тримаються в установі.

Планове наповнення установи становить 685 осіб. На день відвідування в установі виконання покарань утримувалось 199 засуджених осіб.

Керівництво: **Біда Оксана Олексіївна** – завідувач медичної частини.

Медична частина має ліцензію на медичну практику за спеціальностями: організація з управління охороною здоров'я, стоматологія, терапія, рентгенологія, психіатрія; за спеціальностями молодших спеціалістів з медичною освітою: лікувальна справа, сестринська справа, рентгенологія, лабораторна справа (клініка).

Штатна чисельність персоналу закладу складається із 12 посад, в тому числі: завідувач медичної частини-лікар – 1,0 шт.одн., лікар-психіатр – 0,5 шт.одн., лікар-стоматолог – 1,0 шт.одн., лікар загальної практики-сімейний лікар – 1,0 шт. одн., лікар-рентгенолог – 0,5 шт.одн., лікар-нарколог – 0,5 шт.одн., асистент фармацевта – 0,5 шт.одн., фельдшер – 4,5 шт.одн., сестра медична зі стоматології

– 0,5 шт.одн., молодша сестра медична – 1,5 шт.одн., лаборант – 0,05 шт.одн., рентгенлаборант – 0,5 шт.одн.

Вакантними залишаються посади: дезінфектора – 0,5 шт.одн., лікаря-психіатра – 0,25 шт.одн., клінічного психолога – 1 шт.одн., фельдшера – 0,5 шт.одн.

Послуги лікаря-інфекціоніста пацієнтам забезпечено за рахунок проєктної діяльності БО «Світло надії» згідно затвердженого графіку прийому.

Під час відвідування група НПМ безперешкодно оглянула приміщення закладу, ознайомилась з умовами організації надання медичної допомоги засудженим та ув'язненим особам, провела конфіденційні бесіди з пацієнтами, яким надається медична допомога.

У складі медичної частини наявні: кабінет завідувача медичної частини, кабінет прийому лікарів, маніпуляційний кабінет, кімната очікування, кабінет для проведення рентгенологічних досліджень, приміщення для зберігання лікарських засобів, кабінет лікаря сімейної терапії, кабінет лікаря-психіатра, стоматологічний кабінет, кімната для санітарно-гігієнічних процедур, палати для соматичних хворих – 4 (розраховані на одночасне перебування 11 пацієнтів). На території закладу наявний прогулянковий дворик.

У медичній частині наявне відповідне медичне обладнання: ЕКГ апарат, автоматичний зовнішній дефібрилятор, рентгенофлюорографічний апарат та флюорограф – цифрові 2 окремих апарати.

На день відвідування на медичному обслуговуванні перебувало 199 осіб.

В установі організовано доступ осіб, ув'язнених та позбавлених волі, до медичної частини цілодобово. У відділеннях соціально психологічної служби наявні журнали попереднього запису на амбулаторний прийом в медичній частині.

В установі перебувають 5 осіб з інвалідністю: II група інвалідності – 2 особи, III група інвалідності – 3 особи. Протягом 2025 року проведено оцінювання повсякденного функціонування експертною командою 1 особі, 1 особі встановлено групу інвалідності вперше. У всіх осіб з інвалідністю наявні індивідуальні програми реабілітації.

На день відвідування на обліку у медичній частині перебувало 4 пацієнти з підтвердженим діагнозом вірусу імунодефіциту людини (далі – ВІЛ). Усі пацієнти отримують антиретровірусну терапію (далі – АРТ) за 5 схемами лікування за рахунок коштів Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» (далі – ДУ «ЦОЗ ДКВС України»).

У 2025 році на ВІЛ обстежено за допомогою швидких тестів (далі – cito-test) 353 особи, забір крові на імуноферментний аналіз (ІФА) з 01.01.2025 року не здійснювався, проведено імунологічне обстеження (CD4 клітини) 8 особам та обстеження на вірусологічне навантаження проведено 4 особам. Наявний наказ про призначення відповідальних медичних працівників за здійснення заходів з протидії ВІЛ-інфекції серед осіб позбавлених волі.

«Контрольна карта диспансерного нагляду за ВІЛ-інфікованою особою» № 030-5/о в наявності на всіх ВІЛ-інфікованих осіб в електронному вигляді у медичній інформаційній системі «ВІЛ-інфекція в Україні» (далі – МІС ВІЛ).

Медична частина забезпечена двомісячним запасом лікарських засобів для проведення антиретровірусної терапії(АРТ) 4 пацієнтам, які її отримують і звільняються з установи виконання покарань.

Медичним персоналом проводиться обстеження на наявність вірусного гепатиту С (далі – ВГС) швидкими тестами.

У 2025 році проведено 283 обстеження на виявлення хронічного вірусного гепатиту С за допомогою cito-test, із них виявлено 12 позитивних випадків. Після проведення додаткового обстеження методом полімеразної ланцюгової реакції діагноз ВГС встановлений 12 пацієнтам.

На час відвідування в установі перебуває 13 пацієнтів з підтвердженим діагнозом ВГС, із них 2 особи отримують противірусне лікування. Лікування проводиться за рахунок коштів державного бюджету.

У 2025 році проведено 425 рентгенологічних обстежень для виявлення пацієнтів з діагнозом туберкульоз (далі – Тб (+)). Кількість пацієнтів у яких підтверджено діагноз туберкульоз – відсутні. 4 пацієнтам проводиться протирецидивне лікування протягом 2-х років.

Для діагностики туберкульозу проводяться наступні методи обстеження: рентгенографія, мікроскопія мокротиння. Функціонує пункт збору мокроти в медичній частині, обладнаний відповідно до вимог чинного законодавства.

З 1 січня 2025 року проведена молекулярно-генетична діагностика за допомогою апарату GeneXpert 39 особам впродовж доби після підозри наявності діагноза Тб (+) в лабораторії міської медичної частини № 23 ДУ філії «ЦОЗ ДКВС України» у Полтавській області.

У медичній частині наявний наказ про створення комісії з інфекційного контролю за туберкульозом, проведені відповідні заходи інфекційного контролю, негайно здійснюється невідкладна ізоляція пацієнтів з підозрою на туберкульоз до уточнення діагнозу, а саме: терміново, після підозри, пацієнта переводять до стаціонарної палати медичної частини для госпіталізації та лікування.

Амбулаторну допомогу з 01 січня 2025 року надано 10203 особам, середнє число амбулаторних відвідувань за день – 31 особа. Стаціонарно отримали відповідне лікування 147 осіб, в закладах охорони здоров'я ДУ «ЦОЗ ДКВС» проліковано – 34 засуджених та комунальних закладах охорони здоров'я – 8 засуджених, яким була надана невідкладна медична допомога (ургентно).

На обліку у лікаря сімейної медицини перебуває 53 особи, у лікаря-психіатра – 18 осіб. Медичні дані пацієнтів вносяться в єдину інформаційну систему для закладів охорони здоров'я «HELSI».

В установі наявна ліцензія на право провадження господарської діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів від 16.07.2019 № 942.

Починаючи з 9 липня 2025 року в установі запроваджено замісну підтримувальну терапію (далі – ЗПТ). На час відвідування ЗПТ отримують 13 пацієнтів. 12 пацієнтів почали ЗПТ в закладі, 1 пацієнт надійшов до установи з призначенням ЗПТ. Лікар-нарколог здійснює огляди пацієнтів згідно затвердженого графіку прийому.

З 9.07.2025 року детоксикаційна терапія в установі не проводилась.

Соціально-психологічний супровід пацієнтів, яким надається ЗПТ здійснює лікар-психіатр.

При необхідності проведення додаткових обстежень або лікування, засуджені та ув'язнені особи мають можливість отримати медичну консультацію та допомогу у закладах охорони здоров'я різних форм власності.

Філією Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Полтавській області укладено договір із Товариством з обмеженою відповідальністю «ТАРКОМ ЕКОСЕРВІС» від 21.02.2025 № 21-02-25А про надання послуг з управління небезпечними відходами.

Під час відвідування групою НПМ вивчено медичну документацію.

У ході вибіркової перевірки встановлено, що протерміновані лікарські засоби відсутні.

Лікарські засоби отримані від родичів зберігаються у медичній частині в окремій шафі, інформація про передачу та отримання таких ліків фіксується у спеціальному журналі.

Наявні карти обліку лікарських засобів та їх аналогів, виробів медичного призначення і технічних та інших засобів реабілітації, отриманих від родичів та інших осіб. У медичній документації (медична карта амбулаторного хворого № 025/о або медична карта стаціонарного хворого № 003/о) наявні заяви від родичів засуджених або інших осіб про передачу лікарських засобів, виробів медичного призначення і технічних та інших засобів реабілітації за умови їх призначення лікарем та погодження із завідувачем медичної частини з підписом особи позбавленої волі про ознайомлення.

Кабінети медичної частини забезпечено бактерицидними опромінювачами. Дезінфекція проводиться відповідно до затверджених графіків прибирань та режиму кварцування приміщень, ведуться журнали прибирань та обліку роботи кварцових ламп.

Первинний огляд по прибутті в установу ув'язнених та засуджених осіб проводить лікар та/або черговий фельдшер. Повне медичне обстеження проводиться протягом 14 діб у дільниці карантину.

Профілактичні огляди здійснюються один раз у 6 місяців для пацієнтів із соматичними захворюваннями, один раз у 3 місяці для пацієнтів із

кардіологічними захворюваннями, всі інші спеціалісти проводять огляд відповідно до графіку за потреби.

Наявний журнал обліку результатів проходження профілактичного медичного огляду, журнал ведеться відповідно до встановлених вимог чинного законодавства.

Проводяться обов'язкові попередні та профілактичні медичні огляди засудженим, які працюють на об'єктах харчування, пральні, лазні, кімнатах для тривалих побачень, дільницях розведення і вирощування тварин відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23.05.2001 № 559 «Про затвердження переліку професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам, порядку проведення цих оглядів та видачі особистих медичних книжок».

В установі проводиться огляд ув'язнених осіб на наявність тілесних ушкоджень під час відвідування лазні. Ведеться журнал обліку проведення оглядів у лазні установи.

У приміщенні медичної частини наявне гаряче водопостачання, ув'язнені та засуджені особи мають вільний доступ до питної води.

Попередні зауваження.

За результатами попереднього відвідування групою НПМ 22.06.2023 було виявлено:

неналежне ведення журналів (відсутня дата заповнення/внесення запису) та медичної документації (форми № 030-5/о та форми № 502-1/о);

у медичній частині не впроваджена замісна підтримувальна терапія для осіб із психічними та поведінковими розладами, спричиненими вживанням психоактивних речовин;

порушення санітарно-гігієнічних норм;

відсутність ізолятора для інфекційних хворих;

порушення Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417, протипожежна система не облаштована належним чином, зокрема, відсутні датчики диму;

порушення вимог Державних будівельних норм України В.2.2 - 17:2006 «Будинки і споруди. Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення»;

медична частина не забезпечена у достатній кількості твердим інвентарем;

порушення норм зберігання медичних відходів;

порушення питного режиму;

відсутність належного лікування при вірусному гепатиті С;

неналежне санітарно-технічне обладнання.

У ході відвідування встановлено, що рекомендації надані за результатом попереднього відвідування виконані частково.

Разом з тим під час відвідування виявлені недоліки у роботі закладу, які призводять до порушення прав пацієнтів.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

1. У порушення вимог пункту 1 глави ІІ «Стандарту інфекційного контролю для закладів охорони здоров'я, що надають допомогу хворим на туберкульоз», затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 01.02.2019 № 287 , та пункту 8 глави 2 розділу Х ПВР СІЗО особи, які мають захворювання на туберкульоз, перебувають у приміщеннях, які не передбачені для ізолювання осіб з інфекційними захворюваннями та розміщені на другому поверсі медичної частини, поруч з стаціонарними палатами для пацієнті віз соматичними захворюваннями.

Зазначене порушує заходи інфекційного контролю та може призвести до поширення туберкульозної інфекції в установі.

У статті 31 Стандартів Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – КЗК) [CPT/Inf (2001)16] наголошується, що поширення інфекційних хвороб, зокрема, туберкульозу, гепатиту і ВІЛ/СНІД перетворилось на велику проблему в ряді країн Європи. Такі хвороби небезпечні для всього населення, але їхнє розповсюдження набуло особливо жахливих вимірів у деяких пенітенціарних системах.

У зв'язку з чим, комітет неодноразово висловлював серйозні занепокоєння щодо неадекватності заходів, спрямованих на розв'язання зазначеної проблеми. Крім того, умови, в яких часто утримують ув'язнених осіб, лише сприяють розповсюдженню інфекційних хвороб.

2. У ході вивчення медичної документації виявлено засуджених осіб, яким встановлено підозру на наявність вірусного гепатиту С, проте такі пацієнти не проходять дообстеження та не отримують необхідного лікування. Зазначене не відповідає Стандарту медичної допомоги «Вірусний гепатит С у дорослих», затвердженому наказом Міністерства охорони здоров'я України від 15.01.2021 № 51 та Державній стратегії протидії ВІЛ-інфекції, туберкульозу та вірусним гепатитам до 2030 року, затвердженій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.11.2019 № 1415-р.

3. У медичній частині відсутній клінічний психолог, що ускладнює надання своєчасної та ефективної медичної допомоги ув'язненим та засудженим особам, що може призвести до серйозних наслідків для пацієнтів, які мають розлади психічного здоров'я та потребують психологічної допомоги.

Відповідно до пункту 85 доповіді ЄКЗК щодо проведеного візиту в Україну з 16 по 27 жовтня 2023 року ЄКЗК звертає увагу на необхідність посилення надання психологічної допомоги в установах, а також розвитку підготовки та ролі пенітенціарних психологів, особливо в частині терапевтичної клінічної роботи із засудженими. Необхідно докласти зусиль для набору клінічно підготовлених психологів, які повинні бути частиною медичної команди.

4. До посадових інструкцій (функціональних обов'язків) медичного персоналу не включено пункти про заборону катувань та інших жорстоких,

нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, як це передбачено статтею 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

5. У порушення вимог Табеля оснащення обладнанням одного робочого місця лікаря-стоматолога та зубного техніка, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 11.04.2005 № 158, у стоматологічному кабінеті відсутній дентальний рентгенологічний апарат, що унеможливлює проведення поглибленого стоматологічного обстеження ув'язнених осіб та не забезпечує своєчасне надання належної стоматологічної допомоги.

6. У порушення Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом від 30.12.2014 № 1417, протипожежна система не облаштована належним чином, зокрема, відсутні датчики диму.

7. У порушення вимог Державних будівельних норм України В.2.2 - 40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення», медична частина не пристосована для утримання маломобільних осіб (стаціонарні палати розташовані на 2 поверсі будівлі у приміщенні, де відсутні пандуси, поручні, підйомники та інші інтелектуальні пристосування).

8. У порушення вимог Норми забезпечення меблями, інвентарем і предметами господарчого призначення лікувального закладу, затвердженої наказом Міністерства юстиції України від 27 липня 2012 року № 1118/5 «Про затвердження Порядку забезпечення, обліку та експлуатації меблів, інвентарю і предметів господарчого призначення та норм їх забезпечення і експлуатації в установах виконання покарань і слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби України» медична частина не забезпечена твердим інвентарем у достатній кількості (особисті речі засуджені особи складають на стільці та приліжкові тумбочки).

9. Приміщення установи не відповідають вимогам статті 22 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» та Державним санітарним нормам і правилам «Санітарно-протиепідемічні вимоги до закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу», медична частина знаходиться в антисанітарному стані: стіни та стеля у приміщені лабораторії пошкоджені та уражені пліснявою, що несе загрозу здоров'ю медичного персоналу та засуджених, які перебувають на лікуванні в медичній частині.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» забезпечити:

функціонування в установі інфекційних ізоляторів;

необхідне лікування для осіб, хворих на гепатит С;

заповнення штатної посади клінічного психолога;

включення до посадових інструкцій (функціональних обов'язків) медичного персоналу пунктів про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання;

стоматологічний кабінет дентальним рентгенологічним апаратом;

виконання вимог Державних будівельних норм України В.2.2 - 40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення»;

протипожежну систему відповідно до вимог законодавства;

медичну частину усім необхідним твердим інвентарем;

проведення/завершення ремонтних робіт у палатах-камерах інфекційного ізолятора та у приміщенні лабораторії.

До звіту додаються наступні документи та матеріали: фото до звіту.

Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України
з прав людини **Лариса Кармазін-Денисенко**

Фото до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

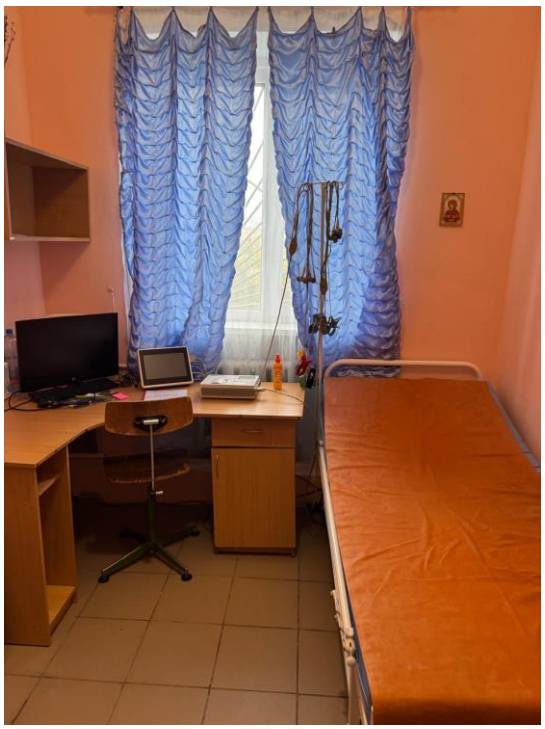

Фото 8

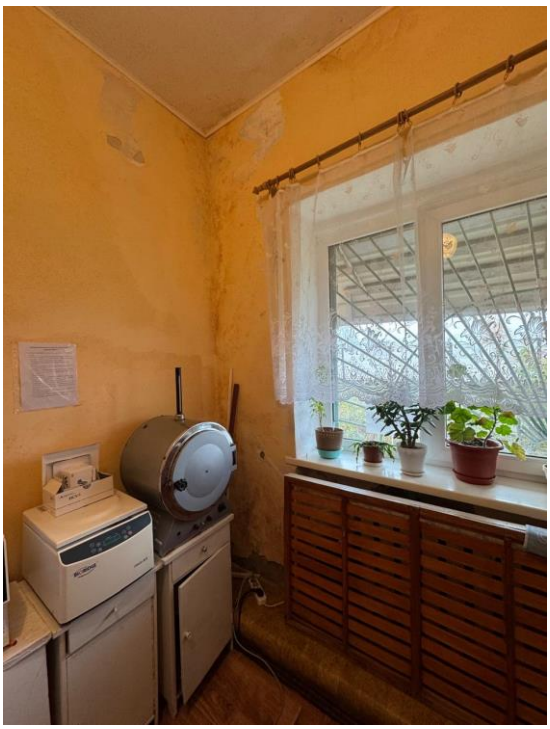

Фото 9

Фото 10

Фото 11

Фото 12

Фото 13

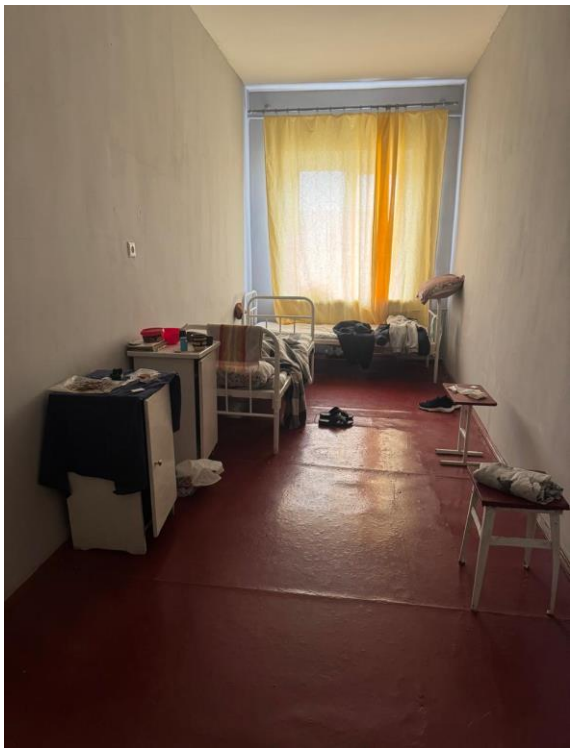

Фото 14

Фото 15

Фото 16

